

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta

Autor práce: Jana Lejčková

Název práce:

„Expertní kapacity neziskového sektoru se zaměřením na zastřešující platformy NNO v ČR“

Autor posudku: Doc. PhDr. Pavol Frič, PhD.

1) *Věcný přínos práce a její přidané hodnoty;*

Práce se zaměřila na analýzu expertní kapacity, resp. schopnosti provádět policy analyis dvou vybraných neziskových organizací. Dá se říct, že co se zaměření práce týče, jde o průkopnický počin v jedné z mnoha oblastí profesionalizace neziskového sektoru. Hlavní přínos práce spočívá v operacionalizaci pojmu policy analytical capacity (PAC), kterou pak autorka zdárně dovedla až do fáze empirického ověření. K tomu jí posloužilo vlastní empirické šetření, v němž se jí podařilo kvantifikovat a porovnat PAC dvou organizací. Ve svém šetření získala cenné informace o tomto jevu, které jí pomohly objasnit alespoň základní obrysy jeho mechanismů a kontextů jeho fungování.

2) *Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení;*

Na str. 4. Autorka uvádí, že hlavním cílem „práce je porozumět, v čem spočívá expertní kapacita vybraných organizací v kontextu teorie vzájemné závislosti.“ Cíl „porozumět“ PAC autorka vícekrát ve svém textu zdůraznila jako svůj specifický přístup ke zkoumání PAC a vymezila se vůči „explanačnímu“ přístupu: „porozumění, je potřeba odlišit od často skloňovaného termínu explanace. Porozumění se snaží „*pochopit a uchopit subjektivní vnímání a interpretaci aktérů*“ (Giddens 1976: 55 in Veselý 2011: 23) a jejich pohnutek v jednání (Blaikie 2000: 77 in Veselý 2011: 22), zatímco explanace *odkazuje ke zkoumání sociálních faktů, které jsou vůči jednotlivci vnější, a snaží se nalézt souvislosti mezi různými sociálními fakty (např. vztah mezi chudobou a kriminalitou)*“ (Veselý 2011: 23)“ (str. 6).

Jestliže dáme dohromady výše uvedený cíl práce a autorkou převzatou definici porozumění, ukazuje se, že z tohoto spojení plyne zvláštní rozpor, autorka evidentně nezkoumá jev (PAC), který by byl aktérem a měl by subjektivní vnímání, interpretace a pohnutky. Jak mu tedy chce porozumět? Autorka se sice ve svém výzkumu zaměřila i na postoje, názory (interpretace) respondentů, ale ty se netýkaly jednotlivých dimenzí a indikátorů PAC, které identifikovala ve své operacionalizaci. Týkaly se profesionalizace organizací, jejich spolupráce se státem, jejich výhod či vlivu na veřejnou politiku. Konstatuji, že deklarovaný hlavní cíl práce nebyl naplněn, ale práce odpověděla na dvě položené výzkumné otázky:

o Jaká je PAC zaměstnanců vybraných zastřešujících všeoborových NNO?

o Jaké jsou postoje a názory zaměstnanců vybraných zastřešujících všeoborových NNO na současný vliv neziskových organizací na tvorbu veřejných politik?

3) *Strukturace práce;*

Struktura práce je poznačena zmatečným cílem „porozumět v čem spočívá expertní kapacita vybraných organizací“. Operacionalizace pojmů proběhla dříve, než byly tyto pojmy v teoretických východiscích analyzovány.

4) *Věcné správnosti a přesvědčivosti argumentace;*

Práce má tak trochu schizofrenický charakter. Na jedné straně se autorka neustále hlásí k přístupu „porozumění“ a přitom dělá pravý opak. Operacionalizuje, kvantifikuje (viz tabulky k dimenzím PAC, kde jednotlivé indikátory dostávají plus či minus a pak jsou tyto plusy a mínusy sumovány a srovnávány) a hledá souvislosti mezi „sociálními fakty“, od nichž se chtěla programově odpoutat. Zkrátka nesnaží se ani tak „porozumět“, ale „vysvětlovat“ a nutno říct, že docela dobře. Otázkou zůstává, proč to nechce přiznat? Je to zajímavé, protože sama na str. deset píše, že cílem kvalitativní strategie je „určitý problém a situaci nejen *“prozkoumat a interpretovat“*, ale také *“popsat a vysvětlit“*. Zajímavá by též asi byla odpověď na otázku, jestli lze něco prozkoumat a interpretovat bez popisu a vysvětlení? Nebo je popsát a vysvětlit víc než prozkoumat?

5) *Propracování a aplikace teoretických východisek a přístupů;*

Tím, že autorka předradila operacionalizaci před teoretická východiska, došlo ke zvláštní situaci, na první pohled jakoby nepostupovala deduktivně (což snad vyžaduje přístup „porozumění“), ale evidentně se o znalost teoretického rámce opírala. Již ve svém cíli deklarovala kontext „teorie vzájemné závislosti“, který měla na paměti, když operacionalizovala „postoje a názory“. Nakonec svoji operacionalizaci PAC z větší části opírá o

text Howletta a Oliphanta (2010). Avšak nijak ji nediskutuje ani nijak nekritizuje, což je s podivem, protože ji kategorizovala (redukovala na tři hlavní dimenze) a také na několika místech doplnila. To bych považoval za důležitý přínos autorky, škoda, že jí samotnou zůstal nerefektován. Nevysvětlila proč to udělala.

6) *Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod;*

Autorka si pro empirický sběr dat zvolila metodu tzv. mnohopřípadové studie, která umožňuje komparovat zjištění z různých organizací. Vybrala si dva případy střešových neziskových organizací, které se ze své podstaty zabývají ovlivňováním veřejné politiky. Pro sběr dat využila metodu polostrukturovaných rozhovorů. Volbu metod považuji za adekvátní položeným výzkumným otázkám a jejich zvládnutí za vcelku korektní.

7) *Využití literatury a dat;*

Autorka využila širokou škálu relevantní domácí i zahraniční literatury. Její zpracování a prezentaci lze pro DP hodnotit jako dostačující.

8) *Stylistiky a formálního zpracování (citace, grafická úprava atd.).*

Ze stylistického hlediska lze práci hodnotit jako dobrou. V práci jsem zaznamenal častější překlepy a nesourodá slovní spojení či nesprávné větné stavby.

Otázky do diskuse

1. Proč autorka opakovaně podstupovala rituál vzdávání holdu kvalitativní metodologii navzdory tomu, že se jí kvantifikace velmi dobře hodila pro srovnání obou organizací?
2. Jak vlastně ona sama nakonec porozuměla PAC v kontextu interpretací, pohnutek a zájmů zkoumaných neziskových organizací? (Pozor nezaměňovat PAC s profesionalizací!)

Na základě výše uvedeného doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „dobrý až velmi dobrý“ (podle toho, jak odpoví na otázky do diskuse).

Datum: 11. 6. 2017

Podpis: Pavol Frič